

Paweł Milcarek

Sprawozdanie z drugiej sesji Konwersatorium Filozoficznego ATK

Studia Philosophiae Christianae 33/2, 171-172

1997

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

PAWEŁ MILCAREK

SPRAWOZDANIE Z DRUGIEJ SESJI KONWERSATORIUM FILOZOFICZNEGO ATK

W dniu 22 października 1996 roku odbyła się druga sesja Konwersatorium filozoficznego pracowników naukowych Wydziału Filozofii Chrześcijańskiej ATK. Jej tematem była specyfika filozofii w ATK.

Wprowadzenie wygłosił dr Paweł Milcarek. W swoim wystąpieniu wskazał na zasady, które wyznaczają tożsamość wydziału filozoficznego uczelni katolickiej oraz specyfikę naszego Wydziału. Wśród tych zasad pierwsza jest norma studium uniwersyteckiego, z której wynika położenie akcentu na prawdzie o rzeczywistości, co z kolei kieruje do wielkich problemów filozofii klasycznej, reprezentowanej dziś przez tomizm. Druga w kolejności jest zasada historycznej kontynuacji, w świetle której trzeba bronić tego, co zostało zanegowane przez marksizm, a także wcześniej zakwestionowane przez pozytywizm, kantyzm i kartezjanizm. Z tej perspektywy szczególnie misją filozofów w ATK jest rozwijanie problematyki, która została z tych czy innych względów usunięta z uniwersytetów czysto państwowych (należą tu problemy metafizyki, teodocy, realistycznej teorii poznania i etyki, w pewnym stopniu także mediewistyka). Jako trzecią należy wymienić zasadę chrześcijańskiej wrażliwości, pod wpływem której – przy zachowaniu odrębności przedmiotu i metody – filozofowie są gotowi współpracować z teologami w dziele jak najlepszego objaśnienia prawd objawionych. Wreszcie zasada misji kulturowej nakazuje zabierać głos w sprawach publicznych, wiążących się z problemami filozoficznymi (w ostatnim czasie są to np.: zagadnienie sztucznego poronienia i problem relacji konstytucji do prawa naturalnego).

Dr Ewa Podrez stwierdziła, że w wymienionych przez P. Milcarka czterech pryncypiach zawierają się dwa formalne postulaty. Jeden z nich mówi o specyfice programu i tradycji naukowej, z którą związane są losy naszego Wydziału, natomiast drugi postuluje pewną podstawę naukową, tym samym odwołując się do konkretnego etosu filozofa. Właśnie ten drugi, praktyczny aspekt odnosi się do kategorii kultury chrześcijańskiej, w jej założonym, wieloaspektowym pluralizmie (w jej symbolice i metaforyce, do której odwołuje się europejska sztuka – nawet ta wiecznie kontestująca). Ta kultura inspiruje i pogłębia działania twórcze na różnych polach, łącząc wysiłki filozofów, poetów, teologów, malarzy, mistyków i pisarzy. Uniwersalną płaszczyzną porozumienia i dialogu jest język, odczytany z całym swoim historycznym dziedzictwem. Dlatego też, chcąc zachować wymienione zasady, rozwijając je i wykraczając poza pewne już zdezaktualizowane formy ich działania, musimy pozostawać w aktywnym kontakcie z kulturą, zarówno w jej historycznej, jak i współczesnej postaci. Wychodząc z tej szerokiej wizji, możemy stać się rzeczywistymi świadkami i uczestnikami perspektywy poszukiwania prawdy na drogach otwartych przed filozofią, nie ziorzcząc naszym czasem, ani niepobłażając własnym błędem i ograniczeniom.

Ks. dr Jan Krokos dostrzegł potrzebę ujęcia problemu specyfiki filozofii na ATK jako diagnozy i jako koncepcji do realizowania. Zatrzymał się przede wszystkim na diagnozie. Podkreślił, iż o filozofii na ATK nie mówi się i nie można mówić jako o szkole, choćby w znaczeniu, w jakim tego terminu używa się w odniesieniu do filozofii KUL-owskiej. Tam, mimo podejmowania różnych zagadnień, jest widoczny wspólny rdzeń, jakim jest tomizm egzystencjalny. Na ATK można mówić raczej o poszczególnych filozofach, którzy poostawili swój ślad, dostrzegalny po dzień dzisiejszy. Należeli (i należą) do nich: ks. prof. Chojnacki, ks. prof. Kłósak, ks. prof. Ślipko, ks. prof. Ślaga, p. prof. Półtawski, p. prof. Gogacz, p. prof. Nieznański. Wyjątkowe miejsce prof. Kłósaka sprawiło, iż na ATK widoczna jest filozofia

przyrody. Mówiąc o specyfice filozofii na ATK, trzeba podkreślić istnienie dwóch nurtów badań: jednego, obejmującego podstawowe dziedziny filozoficzne (metafizykę, teorię poznania, etykę, historię filozofii) oraz drugiego – filozofii przyrody, z metodologią i logiką, które są obecne w obu nurtach. Ks. Krokos zasygnalizował też celowość zastanowienia się nad koncepcją rozwoju filozofii na ATK, zwłaszcza w związku z reformą systemu studiowania na naszej uczelni. Spowodowało to wymianę myśli na temat dydaktyki i toku studiów filozoficznych.

P. dr Anna Lemańska stwierdziła, że szczególne zasługi w kształtowaniu i rozwijaniu filozofii przyrody na ATK należy przypisać profesorom: Bolesławowi Gaweckiemu i ks. Kazimierzowi Kłósakowi. Ważnym wyróżnikiem uprawianej przez nich filozofii przyrody była jej łączność z wynikami nauk przyrodniczych. Ks. prof. Kłósak wielokrotnie podkreślał, że konieczne jest uwzględnianie danych pochodzących z doświadczenia naukowego, gdyż bez nich problematyka filozofii przyrody zostaje z góry zubożona. Takie stanowisko znalazło również swój wyraz w programie studiów na specjalizacji filozofii przyrody. Przykłada się w nim szczególną wagę do tego, by studenci przyswoili sobie podstawową wiedzę z zakresu nauk przyrodniczych. Program ten kontynuowali w ATK uczniowie ks. prof. Kłósaka: ks. prof. Mieczysław Lubański i ks. prof. Szczepan Ślaga. Powstanie wielu nowych problemów, które wiążą się z wykorzystaniem osiągnięć technicznych, biotechnologii, medycyny oraz zagrożeniami płynącymi ze strony dewastowanego środowiska naturalnego powoduje, że obecnie na Wydziale daje się zauważyć tendencja do odchodzenia od podejmowania badań dotyczących zagadnień rozpatrywanych tradycyjnie w filozofii przyrody. Punkt ciężkości przesuwa się w stronę bioetyki i ekofilozofii. Ta tendencja nie dotyczy tylko ATK, lecz jest charakterystyczna również dla innych ośrodków filozoficznych.

W dyskusji poza autorami wspomnianych wyżej wystąpień głos zabrali: ks. dr Paweł Mazanka, dr Mirosław Mylik i ks. dr Ryszard Mon.

MIROSLAW MYLIK

SPRAWOZDANIE Z TRZECIEJ SESJI KONWERSATORIUM FILOZOFICZNEGO ATK

Odbyła się trzecia sesja Konwersatorium Filozoficznego ATK poświęcona V Światowemu Kongresowi Filozofii Chrześcijańskiej na temat *Freedom in Contemporary Culture* (Wolność w kulturze współczesnej), który odbył się w KUL-u w dniach 20-25 sierpnia 1996 r. Przebieg Kongresu omówił dr M. Mylik. „Filozoficznym wydarzeniem roku 1996 jest niewątpliwie V Światowy Kongres Filozofii Chrześcijańskiej, który odbył się w Polsce, w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim w dniach 20-25 sierpnia 1996 r. Świadczy o tym przede wszystkim liczba zgłoszonych (ponad trzysetu) osób na Kongres z Argentyny, Austrii, Belgii, Brazylii, Chile, Chin, Ekwadoru, Francji, Irlandii, Japonii, Holandii, Hiszpanii, Kanady, Lichtensteinu, Litwy, Meksyku, Niemiec, Peru, Polski, Republiki Południowej Afryki, Rosji, Rumunii, Słowacji, Szwajcarii, Ugandy, Ukrainy, USA, Watykanu, Włoch. Wygłosili oni podczas sześciu dni kongresowych około 150 referatów i komunikatów w siedmiu sekcjach specjalistycznych oraz 25 wykładów w ramach wspólnych posiedzeń wszystkich uczestników Kongresu w Auli Głównej KUL im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Pojawia się zatem nielada pytanie, dlaczego właśnie Polska, a w niej KUL, stały się miejscem tak ważnego wydarzenia filozoficznego o randze międzynarodowej?

Odpowiedź mieści się po części w krótkiej historii *Kongresów Filozofii Chrześcijańskiej*, które odbywały się dotychczas w krajach, w których zachodziła taka potrzeba, a mianowicie w państwach Ameryki Południowej (Brazylia, Peru, Chile) i Środkowej